

Ministerie van Financiën
De Staatssecretaris van Financiën,
De weledelgestrenge heer ir. E.D. Wiebes MBA
www.internetconsultatie.nl/aanpakbelastingontduiking

datum	: 28 september 2017	contact	: mr. N.J.M. Sjerps
uw brief van	: n.v.t.	e-mail	: j.sjerps@knb.nl
uw kenmerk	: n.v.t.	telefoon	: 070 3307 226
ons kenmerk	: JO/JSj/3550		
betreft	: Internetconsultatie maatregelen aanpak belastingontduiking		

Geachte heer Wiebes,

De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) heeft met belangstelling kennisgenomen van de internetconsultatie met betrekking tot maatregelen inzake de aanpak van belastingontduiking die op 20 juli jongstleden is gestart.

In het algemeen merkt de KNB op een voorstander te zijn van het aanpakken van belastingontduiking. U stelt verschillende maatregelen om belastingontduiking aan te pakken voor en heeft deze in internetconsultatie gegeven. Een van deze maatregelen betreft de openbaarmaking van vergrijpboeten die zijn opgelegd aan deelnemers aan een beboetbaar feit (juridische beroepsbeoefenaren/adviseurs, zoals advocaten, notarissen en belastingadviseurs). U heeft hiervoor een beleidsdocument opgesteld. Graag maakt de KNB gebruik van de geboden gelegenheid om op dit beleidsdocument te reageren.

Het beleidsdocument bevat een inleiding gevolgd door vijf vragen. Ter zake van deze vragen geldt de situatie waarin een juridische beroepsbeoefenaar/adviseur (zoals een advocaat, notaris of belastingadviseur) vanwege een overtreding als deelnemer een vergrijpboete wordt opgelegd. De vijf vragen luiden:

1. Dienen er voorwaarden te worden gesteld waaronder niet tot openbaarmaking van de vergrijpboete wordt overgegaan? Zo ja, welke?
2. Dienen bijvoorbeeld uitsluitend vergrijpboeten boven een minimaal boetebedrag openbaar gemaakt te worden? In het laatste geval, wat zou het niveau van zo'n minimum dienen te zijn?
3. Maakt het voor de vraag of tot openbaarmaking van de vergrijpboete moet worden overgegaan uit of de juridische beroepsbeoefenaar een wettelijk beschermd beroep uitoefent?
4. Wanneer moet de opgelegde vergrijpboete openbaar gemaakt worden? Direct nadat de vergrijpboete onherroepelijk vaststaat?
5. Via welk medium moeten de opgelegde vergrijpboeten openbaar gemaakt worden (bv. in de Staatscourant, landelijk dagblad of op een website)?

De KNB merkt over en naar aanleiding van het beleidsdocument het volgende op.

1. De KNB onderschrijft dat de samenleving en de Belastingdienst erop moeten kunnen vertrouwen dat notarissen¹ handelen conform wet- en regelgeving. Degene die zich voor advies over of bijstand bij de behartiging van zijn fiscale of andere aangelegenheden wendt tot een notaris, moet er van uit kunnen gaan dat hij op correcte wijze wordt geadviseerd of bijgestaan.
2. Notarissen die deelnemen aan opzettelijk of grofschuldig handelen in strijd met fiscale wet- en regelgeving door belastingplichtigen (beboetbare feiten), kunnen hiervoor een vergrijpboete opgelegd krijgen (artikel 67cc, artikel 67d, artikel 67e en artikel 67f van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR)).
3. Daarnaast zijn notarissen aan tuchtrechtspraak door de kamers voor het notariaat en het gerechtshof Amsterdam onderworpen ter zake van handelen of nalaten in strijd met hetzij enige bij of krachtens de Wet op het notarisambt (Wna) gegeven bepaling, hetzij met de zorg die zij als notaris behoren te betrachten ten opzichte van degenen te wier behoeve zij optreden en ter zake van handelen of nalaten dat een behoorlijk notaris niet betaamt (tuchtrechtelijke overtreding). Notarissen die niet meer als zodanig werkzaam zijn blijven aan de tuchtrechtspraak onderworpen ter zake van enig voormeld handelen of nalaten gedurende de tijd dat zij als zodanig werkzaam waren (artikel 93 Wna).
4. Ten behoeve van de uitoefening van de tuchtrechtspraak door de kamers voor het notariaat en het gerechtshof Amsterdam is de notaris ten opzichte van de kamers en het gerechtshof niet gehouden aan de geheimhoudingsplicht bedoeld in artikel 22 Wna (artikel 94 lid 2 Wna).
5. Aan notarissen kunnen, indien een tegen een notaris gerezen bedenking gegrond is verklaard, diverse tuchtmaatregelen worden opgelegd, waaronder een geldboete (artikel 103 leden 1 en 2 Wna). Bij het opleggen van een geldboete kan worden besloten tot openbaarheid van de opgelegde maatregel (artikel 103 lid 5 Wna). Een geldboete bedraagt ten hoogste het bedrag van de vierde categorie, bedoeld in artikel 23 lid 4 van het Wetboek van Strafrecht (artikel 103a lid 1 Wna).
6. Er is een register voor het notariaat, dat wordt bijgehouden door de KNB. In het register worden ten aanzien van iedere notaris, voor zover van toepassing, gegevens opgenomen betreffende onder meer de onherroepelijke oplegging van een tuchtmaatregel, waaronder een geldboete als bedoeld in artikel 103 lid 1 Wna. Het register ligt voor een ieder ter inzage. De registratie van een onherroepelijke oplegging van een geldboete is niet openbaar, tenzij toepassing is gegeven aan artikel 103 lid 5 Wna. Wanneer geen toepassing is gegeven aan artikel 103 lid 5 Wna, is de registratie van een onherroepelijke oplegging van een geldboete niet openbaar, tenzij deze gelijktijdig is opgelegd met een tuchtmaatregel ten aanzien waarvan de openbaarheid niet is beperkt (artikel 5 Wna).
7. De KNB is van mening dat onder bijzondere omstandigheden openbaarmaking van een aan een notaris opgelegde vergrijpboete vanwege deelnemen aan opzettelijk of grofschuldig handelen in strijd met fiscale wet- en regelgeving door een belastingplichtige (beboetbare feiten) passend en geboden kan zijn. Openbaarmaking heeft een punitief karakter en kan soms op zijn plaats zijn.
8. Deze omstandigheden dienen zodanig te zijn, dat het belang van de maatschappij bij openbaarheid zwaarder dient te wegen dan het belang van de beboete notaris bij niet openbaarheid. Hierbij kan worden gedacht aan het structureel opzettelijk of

¹ In deze reactie worden onder notarissen tevens verstaan toegevoegd notarissen en kandidaat-notarissen.

- grofschuldig begaan van fiscale overtredingen of wanneer de bescherming die de overheid de samenleving dient te bieden tegen bepaalde gedragingen hiertoe noopt. De aard en de ernst van de overtreding alsmede de hoogte van de opgelegde vergrijpboete dienen hierbij te worden meegewogen. Zij dienen eventuele openbaarmaking mede te (kunnen) rechtvaardigen.
9. De KNB meent derhalve dat openbaarmaking van een opgelegde vergrijpboete geen automatisme mag zijn, maar dat – evenals in de tuchtrechtspraak – dient te worden bepaald dat openbaarmaking als separate maatregel *kan* worden opgelegd, in aanvulling op de oplegging van een vergrijpboete. De oplegging van openbaarmaking dient een discretionaire bevoegdheid te zijn, waarvoor beleid dient te worden opgesteld dat aansluit bij het beleid voor het opleggen van vergrijpboeten (het Besluit Bestuurlijke Boeten Belastingdienst (BBBB)).
 10. De oplegging van openbaarmaking dient separaat te worden gemotiveerd. Verder dienen bij het opleggen van openbaarmaking van een opgelegde vergrijpboete voor de notaris dezelfde waarborgen te gelden als bij het opleggen van een vergrijpboete. Hierbij kan worden gedacht aan zwijgrecht (artikel 5:10a van de Algemene wet bestuursrecht (Awb)) en aan kennisgeving en hoorplicht vooraf en recht op inzage (§11, §12 en §13 BBBB). De notaris is hierbij gehouden aan zijn geheimhoudingsplicht (artikel 22 Wna). Dit kan meebrengen dat de notaris beperkt is in zijn mogelijkheden om zich te verdedigen tegen de opgelegde openbaarmaking. Dit gegeven dient te worden betrokken bij de afweging of openbaarmaking wordt opgelegd.
 11. Tegen een opgelegde openbaarmaking moet separaat bezwaar kunnen worden gemaakt en beroep kunnen worden ingesteld. De opgelegde openbaarmaking dient bij bezwaar en beroep apart van de opgelegde vergrijpboete te worden behandeld en beoordeeld. De notaris is hierbij gehouden aan zijn geheimhoudingsplicht (artikel 22 Wna). Dit kan meebrengen dat de notaris beperkt is in zijn mogelijkheden om zich te verdedigen tegen de opgelegde openbaarmaking. Dit gegeven dient te worden betrokken bij de afweging of openbaarmaking wordt opgelegd.
 12. De KNB meent dat openbaarmaking van een opgelegde vergrijpboete niet eerder mag plaatsvinden dan nadat de opgelegde vergrijpboete en de opgelegde openbaarmaking hiervan onherroepelijk vaststaan. Tegen een opgelegde openbaarmaking gemaakt bezwaar en ingesteld beroep dienen dus schorsende werking te hebben.
 13. De KNB meent dat openbaarmaking het beste kan plaatsvinden op een website van de Belastingdienst. Vergelijk de openbaarmaking van bepaalde in de tuchtrechtspraak aan notarissen opgelegde maatregelen op www.registernotariaat.nl.
 14. De KNB wijst erop dat een beroep op het zogenoemde *ne bis in idem*-beginsel (inhoudende dat iemand niet tweemaal mag worden vervolgd en bestraft voor het begaan van hetzelfde feit) om samenloop van een fiscale procedure met een tuchtrechtelijke procedure te voorkomen, in beginsel niet opgaat. Een gedraging kan in beginsel zowel een fiscale overtreding als een tuchtrechtelijke overtreding betekenen. In dit verband wijst de KNB op de mogelijke samenloop van (openbaarmaking van) een fiscale vergrijpboete met (openbaarmaking van) een tuchtrechtelijke geldboete. Omdat (openbaarmaking van) een boete punitief van aard

is, zou hierbij meer dan bij de oplegging van andere tuchtmaatregelen een ongeoorloofde dubbele bestraffing kunnen plaatsvinden.²

15. Het is een breed gedragen rechtsbeginsel dat justitiabelen, waaronder beroepsbeoefenaars als notarissen, niet dubbel of onevenredig zwaar mogen worden gestraft. De KNB bepleit derhalve regeling van samenloop van het fiscale recht met het tuchtrecht waar het oplegging van boeten en openbaarmaking van opgelegde boeten betreft en wijst hierbij op het zogenoemde *una via*-beginsel (inhoudende dat handhavers in beginsel moeten kiezen voor hetzij bestuursrechtelijke, hetzij strafrechtelijke handhaving). In dit verband wijst de KNB op artikel 5:44 lid 1 Awb en artikel 243 lid 2 van het Wetboek van Strafvordering, waarin samenloop van oplegging van een bestuurlijke boete met strafvervolgning en andersom is geregeld. In dit verband wijst de KNB ook op de artikelen 99 lid 3 en 111b lid 4 Wna, waarin is bepaald dat de oplegging van een bestuurlijke boete en de indiening van een tuchtrechtelijke klacht door de toezichthouder voor het notariaat ter zake van dezelfde gedraging van een notaris niet samen kunnen gaan. De KNB meent dat dit ook dient te gelden voor de Belastingdienst.³

Tot slot wordt opgemerkt dat deze reactie openbaar mag zijn en mag worden gepubliceerd.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'J.H. Oomen'.

mr. J.H. Oomen
Voorzitter KNB

² Vergelijk C.J.J.C. Arnouts/M.F. Mooibroek/J.G. Geertsma, Het primaat van het tuchtrecht, WPNR 2016/7119, p. 711-721.

³ Vergelijk a.w. in voetnoot 2.